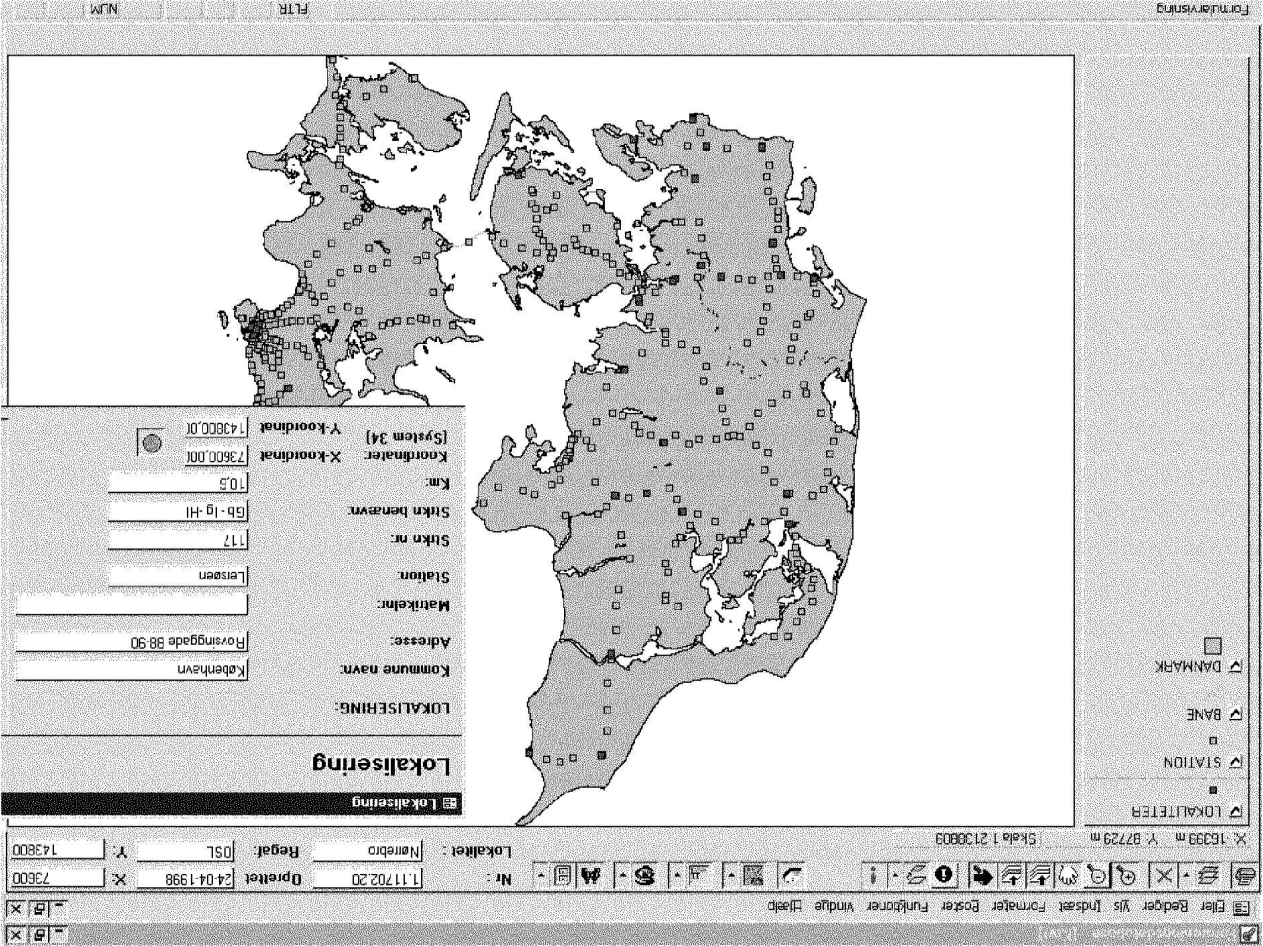

Jordforureningsdatabasen

Administratørvejledning

Version 2001

Forord

I forbindelse med omlægningen af Banestyrelsen forureningsdatabase i 1997, blev det besluttet at opdele adgangsmulighederne til forureningsdatabase i 3 kategorier. Dette betyder, at der er forskellige rettigheder til brug af forureningsdatabasen alt afhængig af, om anvenderen er administrator, bruger eller gæst. Denne opbygning er gjort for at sikre, at forureningsdatabasens oplysninger kun kan rettes, tilføjes og slettes af brugere med kompetence i anvendelse af forureningsdatabase. Øvrige ansatte kan opnå læsere til forureningsdatabase og dermed have mulighed for at se alle lagrede informationer.

Administratoren tildeles gæster og brugere rettigheder. Ligeledes kan administratoren tilføje gennemgående ændringer i hele database samt opsætte og programmere nye felter i forureningsdatabase. Administratoren besidder alle rettigheder til at redigere i database og har endda mulighed for at nedlægge database helt. Hvis administratoren sletter sig selv i database eller glømmer sin adgangskode, vil database kun fungere på bruger- og gæsteniveau. Brugere og gæster kan ikke ændre rettigheder. Det anbefales derfor, at der altid er 2-3 personer med administratorrettigheder, da administratoren til enhver tid kan oprette en ny administrator.

Det anbefales endvidere, at administratorerne har kendskab til Microsoft Access 2000 og også helst MapObjects, SQL-server og Visual Basic programmering.

I det følgende beskrives administrationen af forureningsdatabase.

Eli Skop og Jesper Skovdal Christensen
Atkins Danmark

Indholdsfortegnelse

Forord 2

1	Installation af Jordforureningsdatabase	4
2	Brugernavn og Adgangskode	4
2.1	Oprettelse/ændring/fjernelse af en bruger	4
2.2	Skift logonadgangskode	5
3	 Præferencer	6
3.1	Sprog	6
3.2	Stier	6
3.3	Filer	7
3.4	Basisinfo	7
3.5	Præferencer for klasseinddeling	8
3.6	Diverse	9
4	Speciel tilpasning og forespørgsler	10
5	Det automatiske prioriteringssystem	11
5.1	Forureningsklasseinddeling	11
5.2	Procedure	12
6	Sikkerhedsfil og backup	14
6.1	Sikkerhedsfil	14
6.2	Backup af forureningsdatabase	14

1 Installation af Jordforureningsdatabase

Installationen af forureningsdatabase foregår ved kørsel af installationsprogrammet "forureningsdatabase.exe" på medfølgende CD-ROM eller anden afsluttet kilde. Undervejs skal der træffes nogle valg, hvoraf der altid er et standardvalg. Det anbefales at installere forureningsdatabase med standardindstillingerne.

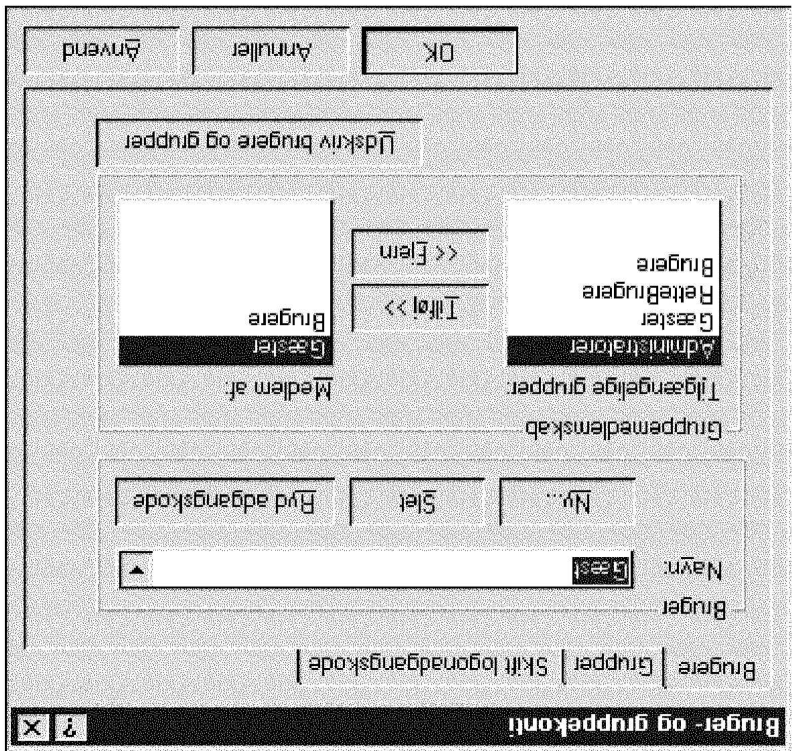
Indstillingerne for selve database som sprogvælg, standardbiblioteker mv., skal sættes første gang database starter. Ved første åbning af database kommer der automatisk en dialogboks til opsætning af præferencer frem. Alle præferencer kan ændres igen på et senere tidspunkt. Om opsætning af præferencer, se kapitel 3.

2 Brugernavn og Adgangskode

Den interne sikkerhed i forureningsdatabase er bygget op omkring en **Logon Procedure**, hvor administratoren, brugeren eller gæsten udfylder **Navn** og **Adgangskode** for at opnå adgang til database, se Brugervejledningen. Administratoren opretter, ændrer og sletter brugere og gæster i forureningsdatabase.

2.1 Oprettelse/ændring/fjernelse af en bruger

- Administratorer logger på forureningsdatabase med administratorprivilegier.
- Benyt Access-menupunktet **Funktioner → Sikkerhed → Brugere- og gruppekonti**:

Fra fanebladet **Brugere** kan administratoren oprette nye brugere, slette brugere og fjerne brugers adgangskode.

Opret bruger:

- Under **Bruger**: Indtast **Navn** eller vælg fra rullemenu
- Under **Gruppemedlemskab** tilføjes brugers rettigheder, så denne bliver **Medlem af relevant gruppe**
- **OK**: Brugeren er oprettet og kan benytte database med de tildelte rettigheder

Fjern bruger:

- Under **Bruger**: Vælg **Navn** fra rullemenu
- **Knapen Slet**: Brugeren bliver slettet og kan ikke længere benytte database

Bemærk: Slettes en bruger, skal denne oprettes på ny, før end vedkommende igen kan bruge databasen. Slet der- for ikke personer med administratorrettigheder uden at omtanke. Kommer en administrator til at slette alle per- soner med administratorrettigheder, vil det ikke være muligt at oprette administratorrettigheder til forureningsda- tabasen igen.

Fjern adgangskode:

Har en bruger glemt sin adgangskode, kan denne slettes af en administrator for at muliggøre oprettelse af en ny adgangskode til brugeren, se 2.2.

- Under **Bruger**: Vælg **Navn** fra rullemenu
- Knappen **Ryd adgangskode**: Brugers adgangskode slettes.

2.2 Skift logonadgangskode

Fra fanebladet **Skift logonadgangskode** kan såvel brugere som administratorer ændre sin egen adgangskode.

Ændring af adgangskode:

- Log på forureningsdatabasen som den bruger, der skal ændres kode for.
- Benyt menupunktet **Funktioner** → **Sikkerhed** → **Bruger- og gruppekonti**.
- Fra fanebladet **Skift logonadgangskode** udfyldes:

- **Tidligere adgangskode**: eksisterende adgangskode
- **Ny adgangskode**: adgangskode, der ønskes benyttet fremover
- **Bekræft ny adgangskode**: adgangskoden, der ønskes benyttet fremover, gentages
- **OK**: Gemmer den nye adgangskode

Bemærk: Der skelnes mellem store og små bogstaver.

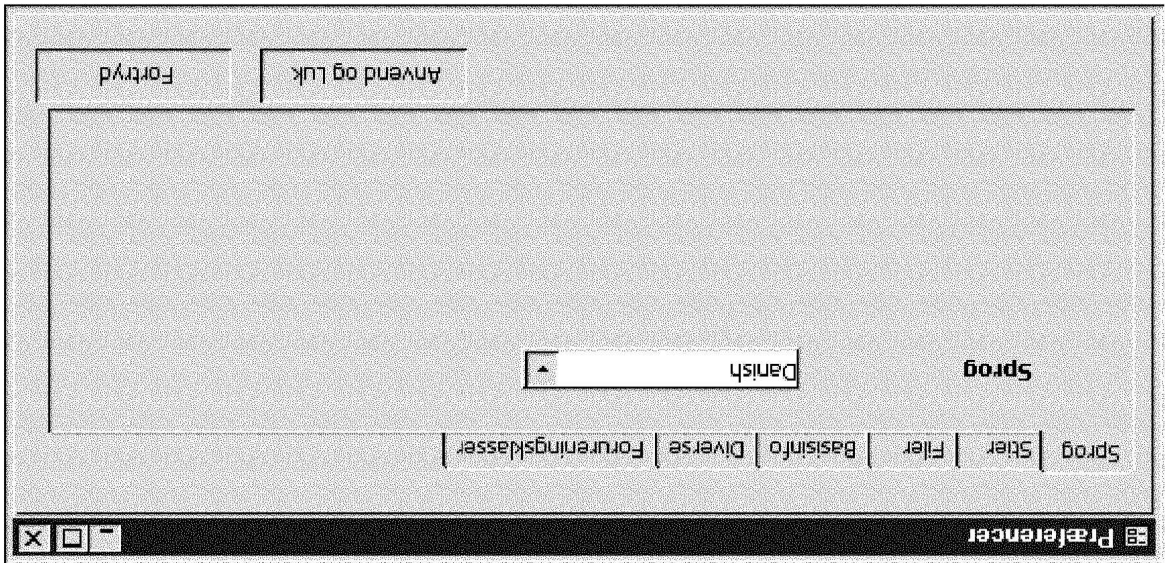

3 Præferencer

Administratoren har mulighed for at lave en tilpasning af forureningsdatabasen ved at sætte nogle præferencer for systemet. Præferencetilpasningerne omfatter sprogvælger, oprettelse af standardstier og -filer til relevante temaer, udvidelse af basisinformation omkring depot-, recipient- og tanktyper, ændring i forureningsklasseinddelingen samt standardopsætning af koordinatsystem og stationsplansanvendelse.

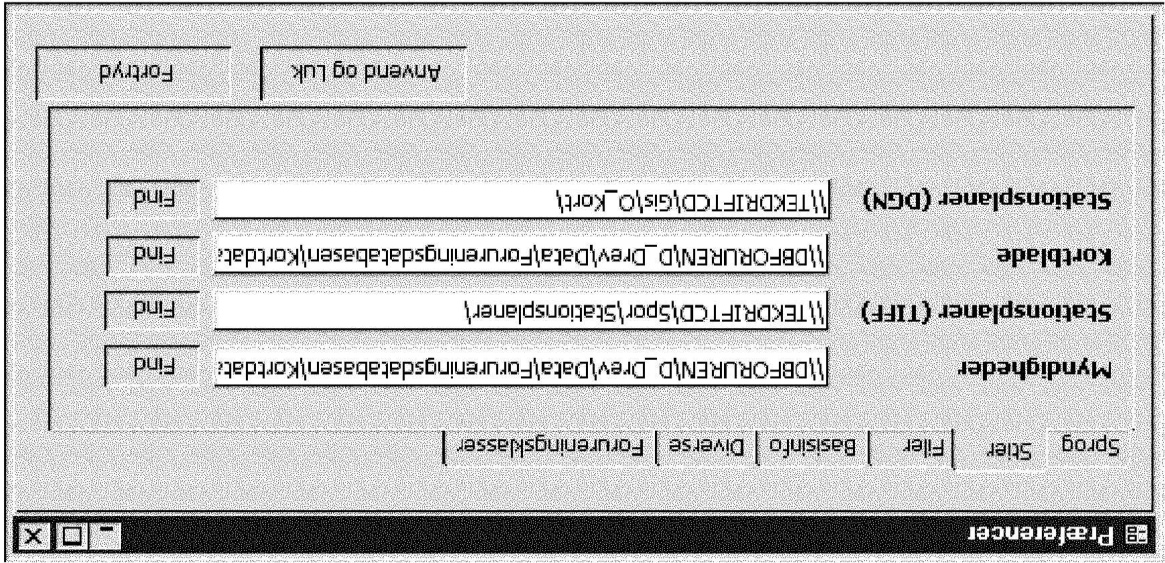
Ved tryk på **Præferenceknappen** fremkommer en dialogboks indeholdende seks faneblade, med sprog, stier, filer, basisinfo, forureningsklasseinddeling og diverse.

3.1 Sprog

Sprog: Det er her muligt at vælge, hvilket sprog forureningsdatabasen skal anvende. En eventuel sprogsændring vil først finde sted, efter at forureningsdatabasen er blevet genstartet.

3.2 Stier

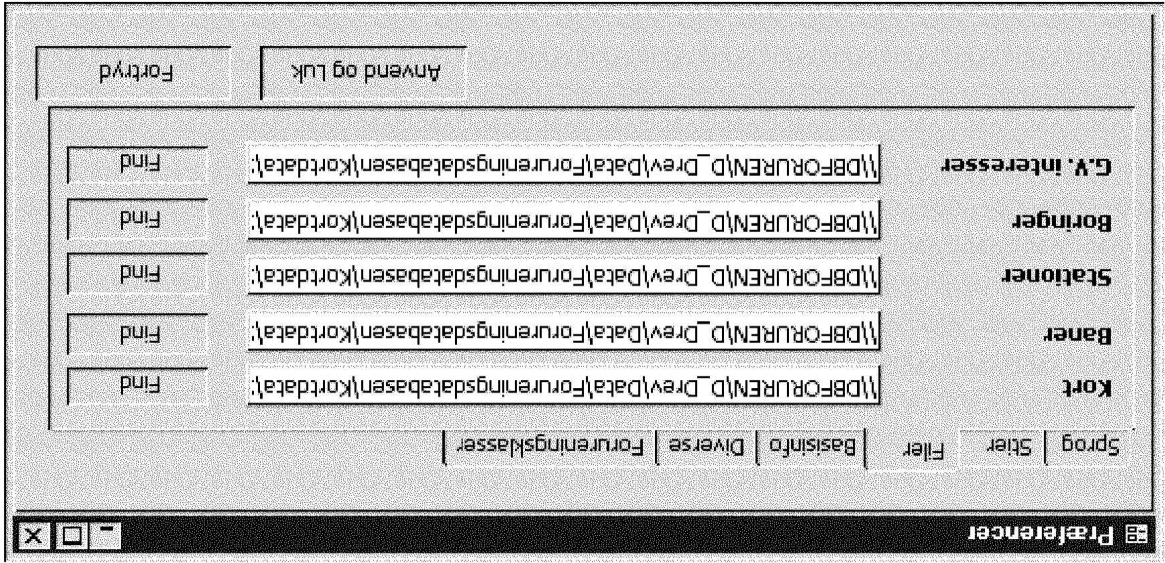

Stier: På stifanebladet er der mulighed for at foretage indtastning af eller søgning efter standardstier. Standardstierne sættes for:

- **Myndigheder:** Kort fra myndigheder
  - **Stationsplaner (TIFF):** Stationsplaner i TIFF-format uden forudgående georeference
  - **Kortblade:** Landkort i diverse skalaer til visning af infrastruktur m.m.
  - **Stationsplaner (DGN):** Stationsplaner i MicroStation CAD (DGN-) format
- Stierne kan sættes til det hovedbibliotek, hvorunder en biblioteksstruktur opbevarer en række filer indenfor hvert af emnerne.

Bemærk: Som udgangspunkt er stierne ikke sat.

3.3 Filer

Filer: På filpanebladet er der mulighed for at foretage indtastning af eller søgning efter standardfiler. Standardfil-

lerne sættes for:

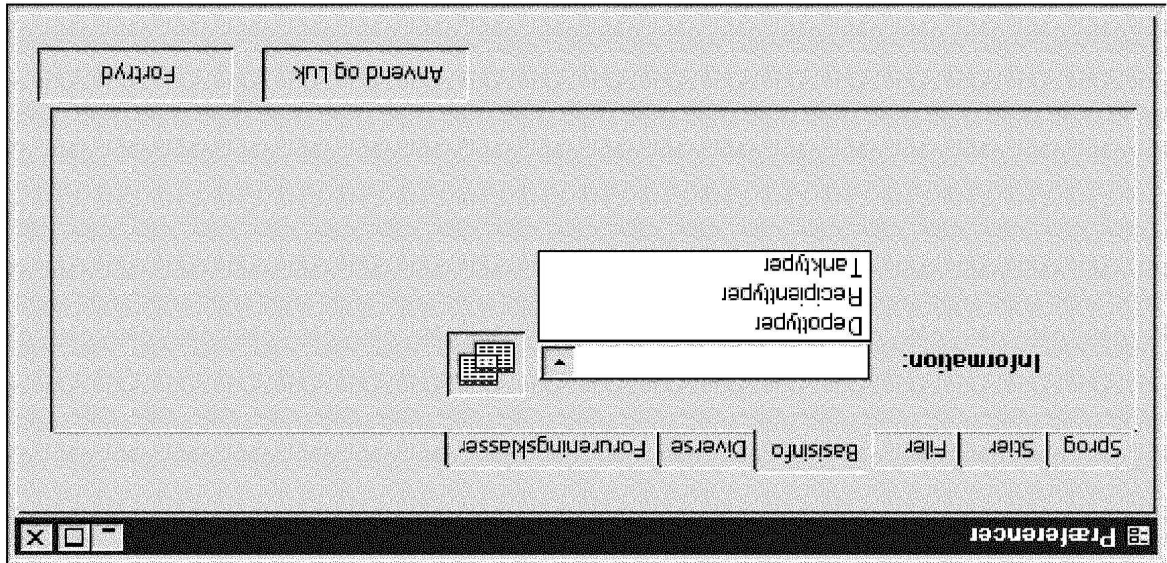
- **Kort:** Danmarkskortet (Bagegrundskortet)
- **Baner:** Jernbaner i Danmark
- **Stationer:** Stationer i Danmark
- **Boringer:** Boringer f.eks. fra DSB's B-register
- **G.V. interesser:** Kort over drikkevandsinteresser

Bemærk: Som udgangspunkt er filerne ikke sat.

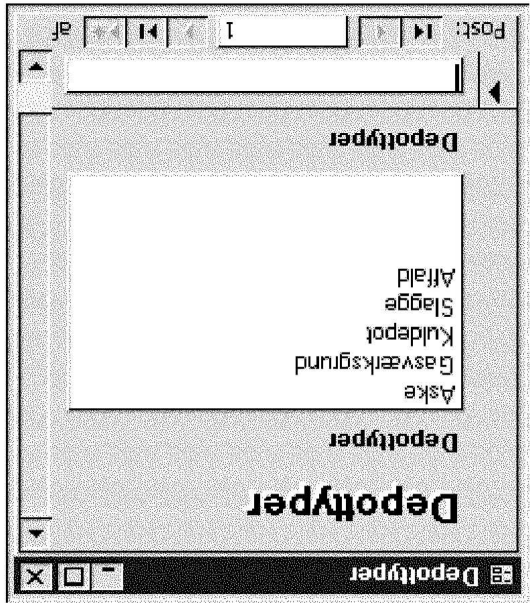
3.4 Basisinfo

Basisinfo: I forureningsdatabasen er der lagret basisinformation om:

- **Depottyper:** Hvis der er tale om, at det forureningsgivende anlæg er et depot, er der som standard mulighed under Type af anlæg at vælge mellem forskellige affaldsdepottyper: Kuldepot, Slaggedeapot, Askedepot, Gasværksgrund og Affaldsdepot.
- **Recipienttyper:** Som standard er der for mulighed for under Hydrogeologi at vælge mellem recipienttyperne Vandløb, Sø og Hav, hvortil afvandingen af forureningslokaliteten naturligt vil foregå.
- **Tanktyper:** Hvis der er tale om, at det forureningsgivende anlæg er en tank, er der som standard mulighed under Type af anlæg at vælge mellem forskellige tanktyper: Som standard er der mulighed for at vælge mellem tanktyperne: Autotank, Bygningstank og Lokotank.

Der er mulighed for at oprette brugerdefinerede depot-, recipient- eller tanktyper, hvis standardtyperne ikke er tilstrækkelige. For den valgte informationstype på fanebladet Basisinfo fås adgang til en separat dialogboks til indtægt af nye typer:

Bemærk: Opretelse af brugerdefinerede depot-, recipient- eller tanktyper vil medføre, at den nye type fjernes fra listen af brugere af forureningsdatabasen.

3.5 Præferencer for klasseinddeling

Det er vigtigt at få klarlagt forureningsgraden af en lokalitet i forbindelse med prioritering af en evt. oprydningssindsats. For en lang række forureningskomponenter er der opstillet kriterier, der kan benyttes til at inddele forureningsgraden i fire klasser gænde fra rent (kl. 1) over let forurennet (kl. 2) og forurennet (kl. 3) til kraftigt forurennet (kl. 4). Ud fra koncentrationsbestemmelse af de pågældende forureningskomponenter kan der på baggrund af retningslinier udstukket af myndigheder i Danmark laves en vurdering. Dette er yderligere beskrevet i brugervejledningen.

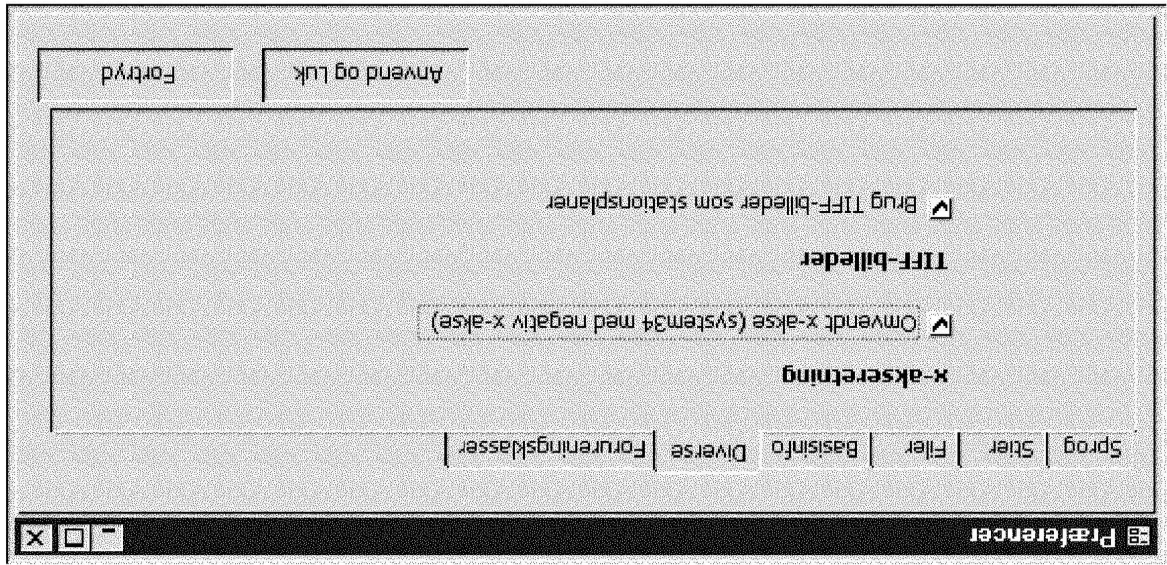
Kriterierne for klasseinddelingen kan ændres og tilpasses til gældende lovgivning og vejledning om grænseværdier, men dette er forbeholdt administratoren.

Fra Forureningsklasserfanbladet i Præferencedialogboksen kan klasseinddelingen redigeres ved tryk på knappen ”Rediger” ud for den ønskede forureningstype: Grundvand, jord eller omfang af forurening, se afsnit 5.1.

3.6 Diverse

Diverse: Endelig er der på fanbladet ”Diverse” forskellige valg, der kan gøres:

- Der er mulighed for at vælge at anvende normalt orienteret koordinatsystem (UTM) eller System34-koordinater (omvendt orienteret x-akse) i lokaliseringsskottet. Som standard er System34 tilvalgt, hvilket betyder, at x-koordinaten er negativ.
- Der er mulighed for at kunne til- og fravælge brugen af TIFF-billeder som stationsplaner. Som standard er muligheden tilvalgt.

4 Speciel tilpasning og forespørgsler

Administratorer har endvidere mulighed for at lave speciel tilpasning af forureningsdatabase ved udnyttelse af, at forureningsdatabase er opbygget i MS Access. Erfarne Access-brugere vil kunne gennemføre designændringer og oprette forespørgsler i databasen, der tilgodeser specielle ønsker fra brugernes side.

Derudover kan erfarne MS Visual Basic programmører gennemføre indbygning af skræddersyede objekter og applikationer eller tilføje nye felter i databasen m.m.

Bemærk: Det anbefales dog kun at give sig i kast med sådanne ændringer af forureningsdatabase, såfremt indgriberen har stor erfaring indenfor tilpasning i MS Access og programmering i MS Visual Basic.

5 Det automatiske prioriteringssystem

Når der foreligger en opgørelse af forureningsniveau og miljøfolsomhed på den enkelte lokalitet, kan der laves en af vurdering af forureningsrisikoen. Denne vurdering skal munde ud i en prioritering af oprydningssindsatsen på den aktuelle lokalitet i forhold til de øvrige lokaliteter som værende:

- Lav prioritet
- Normal prioritet
- Høj prioritet
- Meget høj prioritet

I forureningsdatabasen er der mulighed for at foretage denne prioritering ud fra en beregning med et automatisk prioriteringssystem. I dette afsnit gives en oversigt over det automatiske prioriteringssystem:

5.1 Forureningsklasseinddeling

En af hjørnestenene i den automatiske prioritering er brugen af koncentrationer af enkeltkomponenter i forureninger. For en lang række forureningskomponenter er der opstillet kriterier for graden af forurening ud fra en koncentrationsbestemmelse. Kriterierne er benyttet til at inddele forureningsgraden i fire klasser gående fra rent (kl. 1) over let forurennet (kl. 2) og forurennet (kl. 3) til kraftigt forurennet (kl. 4). Opsstillingen er lavet på baggrund af retningslinier udstukket af myndigheder i Danmark. Kriterierne for klasseinddelingen kan ændres og tilpasses til gældende lovgivning og vejledning om grænseværdier, se afsnit 3.5 om præferencer for klasseinddeling.

Klasseinddeling for jord				
Forureningskomponenter:				
Klasse 1, Ren jord (<=)				
Klasse 2, Lettere forurennet jord (<)				
Klasse 3, Forurennet jord til deponering (<=)				
Klasse 4, Kraftigt forurennet jord til deponering/rensning (>=)				
Arsen	20	20	50	50
Cadmium	0.5	1	5	5
Chrom	500	200	300	300
Kobber	500	500	750	750
Kviksølv	1	0.5	5	5
Nikkel	30	40	100	100
Bly	40	120	400	400
Tin	20	50	200	200
Zink	500	500	1500	1500
Benzin/olie (total kulbrinter)	100	300	300	300
Benzin	25	50	50	50
Let olie	100	100	100	100
Tung olie	100	200	200	200
Benzen	1.5	0.5	1	1
BTEX	10	5	10	10
PAH, total	1.5	20	100	100

I dialogboksen vises kriterierne for klasseinddelingen af jordforurening. Ændringer i klasseinddelingen accepteres ved Anvend og Luk, men kan fortrydes ved lukning af dialogboksen vha. ”krydset”.
Administratorvejledning til Jordforureningsdatabasen Version 2001

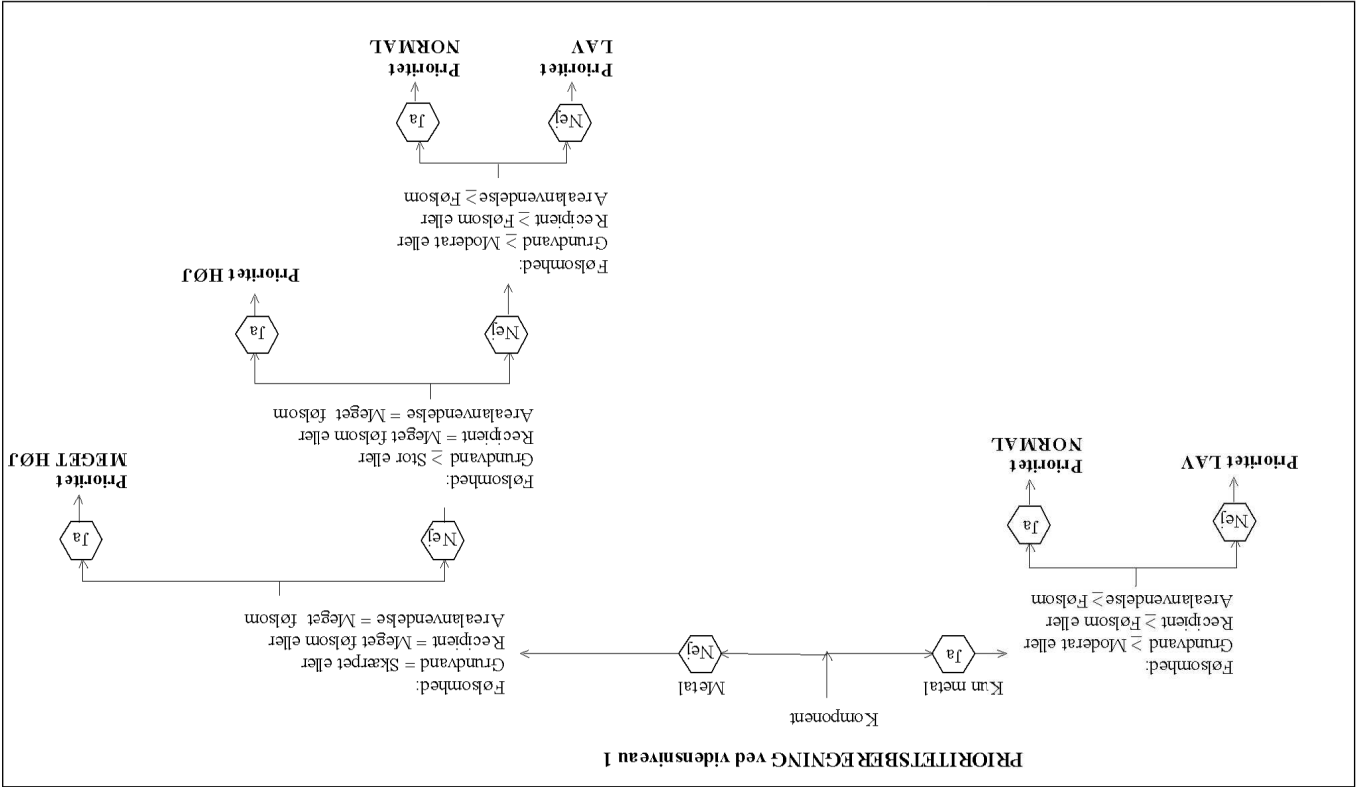
5.2 Procedure

Ved den automatiske prioriteringsberegning tildes lokaliteten prioritering ud fra nedenstående diagrammer. Hvilket af de tre diagrammer, der skal anvendes afhænger af vidensniveauet, som undersøgelsen er nået til, samt om der er tale om forurening med metalkomponenter.

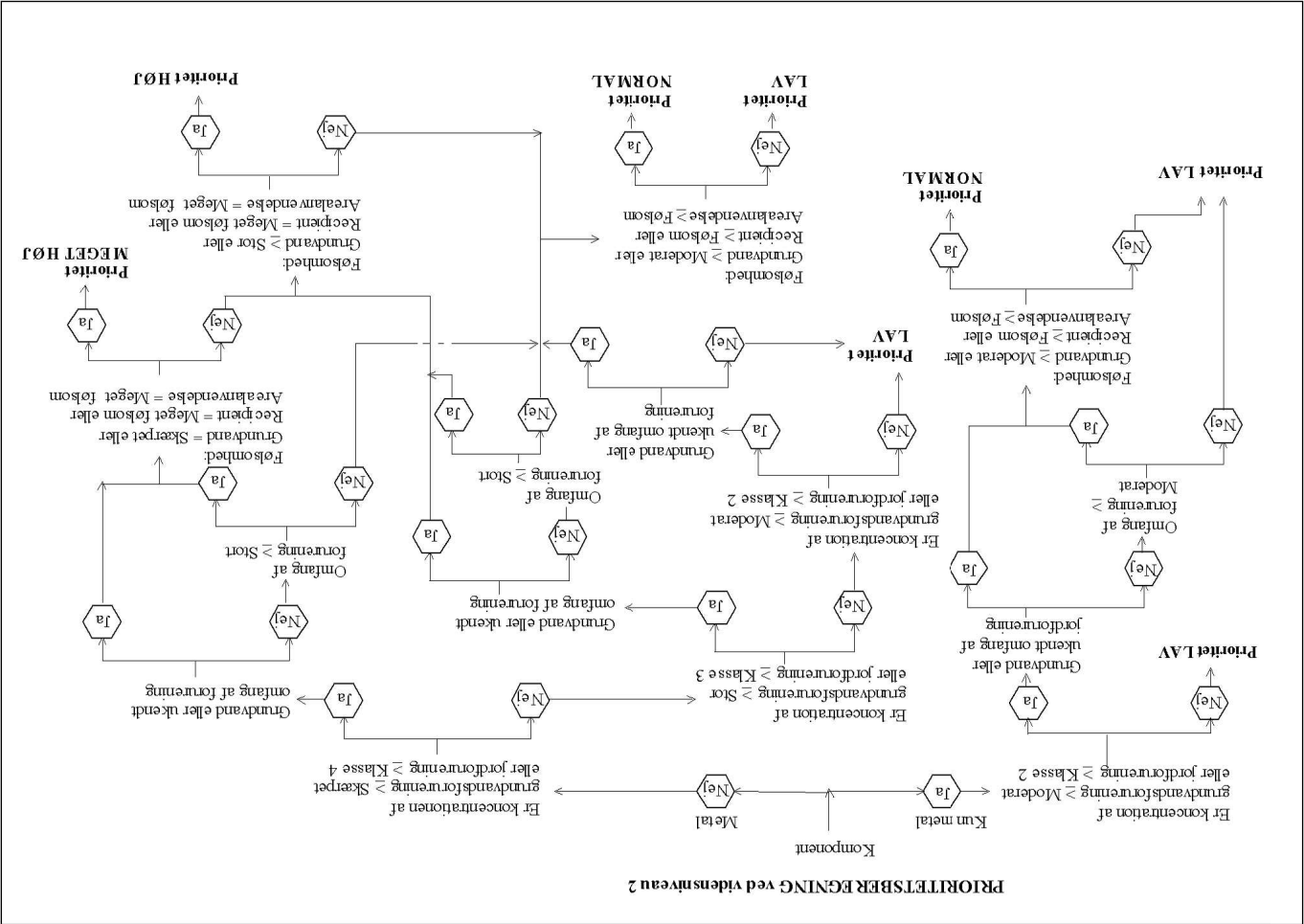
Som beskrevet i brugervejledningen vurderes der ud fra kriterierne om forureningsniveau og følsomhed for miljøet:

- Komponent ved vidensniveau 1
- Komponent og forureningsklasse ved vidensniveau 2
- Følsomhed for grundvand
- Følsomhed for recipient
- Følsomhed for arealanvendelse
- Omfang af forureningen

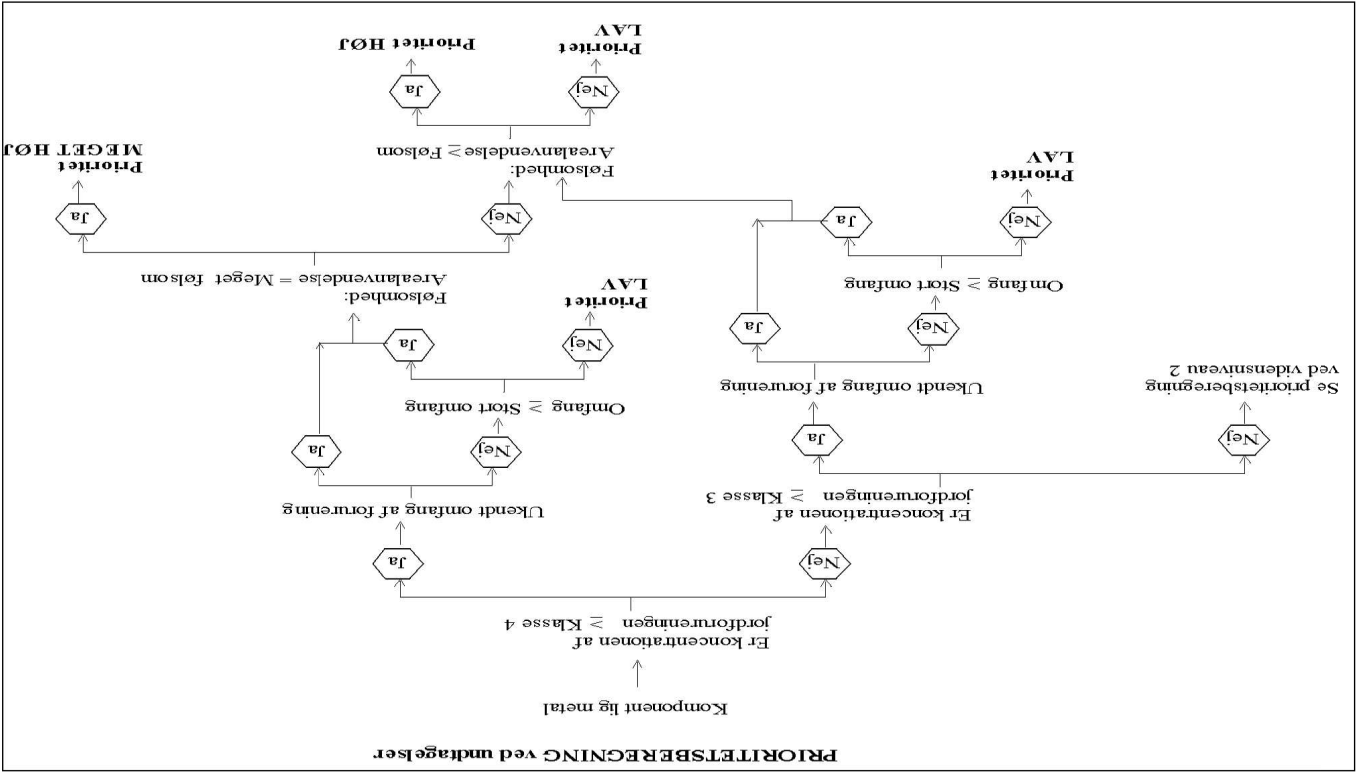
Automatisk prioritering af forureningslokalitet ved vidensniveau 1:

Automatisk prioritering af forureningslokalitet ved vidensniveau 2:

Automatisk prioritering af forureningslokalitet ved metalkomponenter:

6 Sikkerhedsfil og backup

6.1 Sikkerhedsfil

Til brug for forureningsdatabasen, installerer installationsprogrammet en sikkerhedsfil med navnet **foruren.mdw**. I sikkerhedsfilen lagres oplysningerne om de oprettede administratorer, brugeres og gæsters rettigheder. Forureningsdatabasen fungerer ikke uden sikkerhedsfilen. Der bør derfor altid være en sikkerhedskopi af sikkerhedsfilen og denne bør jævnligt opdateres med de seneste oplysninger om rettigheder.

Bemærk: Det anbefales, at der tages dagligt backup af sikkerhedsfilen.

6.2 Backup af forureningsdatabasen

For at undgå at miste data i forureningsdatabasen, anbefales det at lave backup af forureningsdatabasen f.eks. jf. ISO-9000 standarden, som kort beskrevet er som følger:

- Hver dag tages en backup, der gemmes i en uge, hvorefter filen bliver overskrevet den næstkommande samme ugedag.
- Hver uge tages en backup, som gemmes i en måned.
- Hver måned tages en backup, som gemmes i et år.

Dette system sikrer en god backup af databasen, der sædvanligvis kan reetableres med højest en dags datatab.